

ชื่อภาคานิพนธ์ : กระบวนการเรียนรู้ของชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาชุมชน
ไม้เรียง อำเภอลพบุรี จังหวัดนครศรีธรรมราช
ชื่อผู้เขียน : นางวารุณี จินวินิจกุล
ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)
ปีการศึกษา : 2549

การศึกษาเรื่องกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษา
ชุมชนไม้เรียง อำเภอลพบุรี จังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์คือ

1. เพื่อศึกษากระบวนการเรียนรู้ของชุมชนตามแนวคิดแบบเศรษฐกิจพอเพียงและปัญหา
อุปสรรคที่เกิดขึ้น
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนตามแนวคิดแบบ
เศรษฐกิจพอเพียง

กรอบการศึกษากระบวนการเรียนรู้ของชุมชนไม้เรียงประกอบด้วยขั้นตอน/วิธีการ รูปแบบ
และกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและการมีส่วนร่วมในการจัดกิจ
กรรมของชุมชน ซึ่งสัมพันธ์กับปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอกและปัจจัยแวดล้อมของชุมชน เศรษฐกิจ
พอเพียงของชุมชนไม้เรียงหมายถึงการที่ชุมชนมีการพึ่งตนเอง มีความพอเพียง/พอประมาณ รู้เท่า
ทันตนเองและผู้อื่น เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับบุคคลที่เป็นกุญแจ
สำคัญจำนวน 4 คนและวิเคราะห์ด้วยวิธีการบรรยายเชิงพรรณนา สรุปภาพรวมผลการศึกษา ดังนี้

1. กระบวนการเรียนรู้ของชุมชนไม้เรียง พบว่าเริ่มจากการรวมตัวของผู้นำชุมชนที่มีการใช้
กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) อย่างง่าย เพื่อหาข้อสรุปที่สอดคล้องกับสภาพ
แวดล้อมและความเห็นรวมของชุมชน และพบว่าการขับเคลื่อนใช้ผลของการค้นคว้าวิจัยจากช่วง
การวิจัยก่อนเกิดมาผลักดันให้ไปสู่การปฏิบัติ โดยใช้ภาวะผู้นำและกระบวนการกลุ่ม
2. กระบวนการถ่ายทอดความรู้ของชุมชนไม้เรียงเป็นการโอกาสให้คนได้เกิดการเรียนรู้
ร่วมกัน หรือเป็นการยกระดับความสามารถในการคิดวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา ค้นหาและตัดสินใจ
กำหนดแผนหรือกิจกรรมทางเลือกใหม่ๆในการแก้ไขปัญหาที่สามารถดำเนินการได้จริงและเท่า
ทันการเปลี่ยนแปลง โดยการสร้างจิตสำนึกให้ชุมชนมุ่งเน้นการแก้ปัญหาด้วยการพึ่งตนเอง

3. ผู้นำชุมชนไม่เรียงใช้กระบวนการขับเคลื่อนที่นำไปสู่การสร้างชุมชนแบบองค์รวมที่มีความหลากหลายและปฏิสัมพันธ์ทางสังคม มีระบบการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันของคนทั้งในและนอกชุมชนในลักษณะเครือข่าย เป็นกระบวนการพึ่งพาตนเองที่ชาวบ้านและชุมชนร่วมกันพัฒนาทั้งด้านระบบคุณค่า กระบวนการเรียนรู้ และระบบการจัดการเพื่อการพัฒนาสังคมของชุมชนซึ่งทุกระบบจะต้องสอดคล้องประสานกัน ที่สำคัญคือมีการทำให้ยั่งยืนด้วยกระบวนการติดตามประเมินผลเป็นระยะๆ แล้วนำผลที่ได้มาหาข้อสรุปเพื่อนำไปดำเนินการต่อไปหรือตัดสินใจปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสมกับเป้าหมายที่ตั้งไว้

4. นโยบายของภาครัฐและแนวทางการพัฒนาประเทศที่มุ่งเน้นการพัฒนาตามกระแสหลักและกระแสการบริโภคนิยม ทำให้ชุมชนประสบปัญหาความเดือดร้อน ขาดความเชื่อมั่นในการแก้ไขปัญหของตนเอง ผู้นำชุมชนใช้กระบวนการสร้างปัญญาเป็นเครื่องมือการพัฒนาและให้โอกาสคนซึ่งจะต้องสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพของชุมชน ด้วยการนำเอาวิทยาการใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้กับภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่ ทั้งนี้ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนไม่เรียง ขึ้นอยู่กับ คน ความรู้ ทรัพยากร การฟื้นฟูความสัมพันธ์ในจิตใจของคนในชุมชนให้กลับคืนมา โดยวงจรของการพัฒนาจะดำเนินการไปตามครรลองธรรมชาติ เพื่อให้คนเกิดความมั่นใจในการแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง ใช้องค์กรชุมชนและเครือข่ายเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาการเรียนรู้ และใช้แนวทางการพัฒนาธุรกิจชุมชนแบบครบวงจรเป็นกระบวนการที่จะนำไปสู่ฐานคิดของการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อความพอเพียงอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

1. รัฐบาลควรให้ความสำคัญกับการศึกษาเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงและผลักดันให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง ควรมีนโยบายจัดตั้งศูนย์เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเป็นสถาบันกลางทำหน้าที่กำหนดทิศทางและกระบวนการต่างๆ ในการขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้ไปในทิศทางเดียวกัน มีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนเพื่อการขับเคลื่อนและการศึกษาวิจัยทั้งในระดับบุคคล องค์กร หรือ เครือข่ายองค์กรชุมชนที่มีการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ

2. กระทรวงศึกษาธิการควรส่งเสริมและสนับสนุนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงโดยให้สถาบันการศึกษาต่างๆ ในท้องถิ่น ทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีการเรียนการสอนในค่านิยมศาสตร์ได้นำร่องพัฒนารูปแบบการศึกษาหรือการเรียนรู้คู่ขนาน โดยการส่งเสริมหรือสนับสนุนด้านวิชาการในส่วนที่ชุมชนต้องการ

3. ชุมชนอื่นๆ ควรศึกษาปัจจัยความสำเร็จของกรณีชุมชนไม่เรียงก่อนประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของตนเอง โดยอาจมีสถาบันการศึกษาในท้องถิ่นเข้าไปเป็นผู้ประสานถ่ายทอดทางวิชาการเพื่อให้เกิดการเผยแพร่อย่างกว้างขวางต่อไป

ABSTRACT

182100

Title of Research Paper : Community's Learning Process According to Sufficiency Economy Philosophy : A Case Study of Mai Rieng Community, Chawang District, Nakhon Si Thammarat Province

Author : Ms. Varunee Chinavinijkul

Degree : Master of Arts (Social Development)

Year : 2006

The purposes of study the community's learning process according to Sufficiency Economy philosophy: A case study of Mai Rieng community, Chawang District, Nakhon Si Thammarat Province are;

1. To study the community's learning process and the problems in application of Sufficiency Economy philosophy.
2. To study factors related to the community's learning process in application of Sufficiency Economy philosophy.

Framework of the study comprises steps/methodologies, patterns as well as learning activities that fit in the needs of the community and the participation in community's activities, community's relationship to internal and external factors as well as other environmental factors. Internal and external factors include the stage of being self-reliance, having awareness of enough/sufficient, understand oneself and others. This study emphasizes on qualitative data by using in-depth interview of four key informants and analyzed with descriptive explanation method. The conclusions of the study are as follows;

1. The learning process of Mai Rieng community began with the coordination of community's leaders using simple "action research" process to find out conclusions that fit the community's environment as well as the idea of majority. The conclusions from "action research" carried out at the beginning period are the basis for pushing into actions using leadership status and the aggregation process.

2. The process of knowledge transfer process of the Mai Rieng community provides opportunity to learn together, or improving the ability to analyze cause of problems, searching and making decision for a realistic and up-to-date plan or new alternative activities to solve the problem. This is done by building in mind the self-reliance subconscious for problem solving.

3. The Mai Rieng community's leaders applied the moving process that lead to multiplicity and social inter-related community building, consisting of cross supporting system among the inside people and outsiders form networking communities. Members of the community jointly developed this self-reliance process in terms of value system, learning process and social development management system, where all systems must be in correspondent. The important part is that the system is made to be sustainable by having the periodically follow-up process, learning from the previous results then making conclusions for developing future actions or adjustments to fit their goals.

4. Government's policy and the country development direction that aim at modernization and consumerism causes trouble to the community, people lose confidentiality in order to solve their own problems. The community's leaders applied the know-how creating process as a tool to develop and providing opportunity that fits to community's environment. New knowledge was applied to local existing know-how. The factors concerning the learning process of Mai Rieng community rely on people, knowledge, resource and the rehabilitation of old relationship among people living in the community. The development cycle should be moved forward naturally in order to build confidentiality to solve their problems themselves. The community's organization and the network are the center of learning using the community full cycle economic development concept as the process to develop the economy leading to the real Sufficiency Economy philosophy.

Recommendations:

1. The government should give real importance to the studying of Sufficiency Economy and push it for country's benefits. There should be the policy to establish Sufficiency Economy center with the role of being the core institution for defining directions and processes to move the philosophy into the same directions. Budgets should be allocated to support the movement and the research in all level from individuals, organizations and networks who adopt the philosophy and put into actions.

2. The Ministry of Education should promote and support the Sufficiency Economy philosophy by having the private and state-owned educational institutions who provide social academic program locally develop parallel learning program in order to promote and support the knowledge fit to the community's needs.

3. Others community should study the success factors of Mai Rieng community before applying the philosophy to fit their own environments. Local educational institutions could take part as the knowledge transfer media to make the philosophy more widely spread.